

Dierenarts krijgt meer concurrentie

Dierenartsen voor landbouwhuisdieren worden aan de faculteit Diergeneeskunde Utrecht steeds meer opgeleid als bedrijfsadviseur, aldus afzwaaiend rundveedierenarts Maarten Pieterse. V-focus kijkt samen met Pieterse naar de kansen en bedreigingen voor de dierenarts op het boeren erf.

Frank de Vries

Het aantal veebedrijven slinkt enorm en het opleidingsniveau van de veehouders stijgt nog steeds. Dat betekent dringen voor de schare adviseurs die het boeren erf tot hun speelveld en inkomstenbron rekenen. En de veehouder? Die zal waarschijnlijk het advies afnemen bij degene die hem de meeste toegevoegde waarde biedt en voor het beste tarief. Wie gaat winnen? Rundveedierenarts Maarten Pieterse heeft heel wat (toekomstige) dierenartsen mogen leren over de verloskunde en gynaecologie bij het rund. Hij is immers dé specialist op dit terrein. Vanaf 1980 staat hij zijn mannetje waar het erom gaat de studenten diergeneeskunde letterlijk en figuurlijk de 'fijne kneepjes' van het vak voortplanting bij koeien bij te brengen. Maar Pieterse is licht treurig bij zijn afzwaaien als docent. "Ik zag met het jaar de kloof tussen de dagelijkse praktijk en het onderwijs groter worden en dat is erg spijtig." Pieterse memoreert aan de tijd dat de verloskunde een bruisend instituut was voor zowel rund, schaap, geit, paard en zelfs voor honden en katten. "Met de uitbraak van mond- en klauwzeer in 2001 keerde het tij op onze faculteit en werd de kliniek verloskunde gesloten." Die sluiting hing samen met de wetmatigheid dat koeien die als patiënten naar de faculteit komen, na binnenkomst uitsluitend hun weg vinden naar het slachthuis of de snijtafel. "Een weg terug naar de eigenaar mag niet meer." Met dit gegeven verdween de mogelijkheid voor studenten om zich op de faculteit voldoende te bekwamen in de verloskunde van het rund, aldus Pieterse.

Voeding en KI

"Boeren vragen als het om voeradvies gaat, meestal hun voerleverancier. Immers, die jongens, vaak boerenjongens, sturen geen factuur na hun komst en weten alles van hun voer af. De dierenarts wordt veelal als duurder ervaren en minder praktisch in voeradvies, hoewel de boer ook bij de mengvoerindustrie voor het voeradvies

betaalt, maar dan versleuteld in de brokkosten", aldus Pieterse. De concurrentieslag om de drachtige koe neemt grimmige vormen aan. Fokkerijorganisatie CRV roept, volgens diverse boeren, al enige tijd dat je als boer geen dierenarts meer nodig hebt als je alle diensten van de CRV afneemt. "Dat is nogal wat", zegt Pieterse. "Op melkveebedrijven is de entree en het bestaansrecht van de rundveedierenarts juist het koeien 'voelen'." Hoewel de CRV wettelijk alleen mag bepalen of een koe drachtig is of niet wordt dus meer gedaan op vele bedrijven, wat een teruglopende hoeveelheid werk voor de plaatselijke dierenarts betekent. Dat de veehouder zich wel eens kan vergissen in zijn keuze voor louter de KI, wordt voor het gemak over het hoofd gezien, meent Pieterse. "Dierenartsen zijn juist bij uitstek de professional voor probleemkoeien met bijvoorbeeld uitblijvende bronstverschijnselen, teveel inseminaties, een beginnende pyometra of eierstokken met blazen." Pieterse is stellig als hij zegt dat een goede dierenarts een hoge toegevoegde waarde biedt aan de veehouder en daarmee 'de concurrent' de baas kan.

Huisvesting vee

De adviseur huisvesting is ook een bekende op het boeren erf. Bij verbouw of nieuwbouw staat hij de boer met raad en daad ter zijde. Een rondgang langs enkele melkveehouders met nieuwbouwplannen leert, dat de dierenarts vaak wordt 'vergeten' als de kring van adviseurs mag aantreden bij de boer om zijn zegje over de nieuwbouw te doen. Volgens Pieterse krijgt de toekomstige dierenarts best wel veel kennis over huisvesting te verstouwen, maar kennelijk wordt die waarde niet overal verteld of te gelde gemaakt. Een gemiste kans in de ogen van Pieterse.

Kansen en bedreigingen

Vanuit de financiële hoek zijn het de accountant en de bankman die het boeren erf met enige regelmaat bestormen, de één om uit te rekenen

wat de ondernemer financieel heeft gepresteerd en de ander om de lening uit te breiden of juist te 'knijpen'. Kan de dierenarts in dit speelveld van rollende euro's een rol van betekenis spelen? Dierenarts IJmert de Vries van diergeneeskundig centrum Zuid-Oost Drenthe meent van wel. "We hebben als dierenarts een vertrouwensband met de veehouder en kunnen over kosten en mogelijke risico's als het gaat om dierziektes nuttige adviezen geven." Zijn er nog andere bedreigingen die als een wolk boven het hoofd van de dierenarts hangen? Ja, meent Pieterse, doelend op de veeverloskundigen en klauwbekappers. "De eerste groep blijft hardnekkig actief op de boerenbedrijven", meent Pieterse, "en is nog steeds in staat een goede boterham aan verlossingen te verdienen, naast illegale nevenactiviteiten." En ook de klauwbekapper staat zijn mannetje, aldus Pieterse. "Het werkterrein van de klauwaandoeningen zou bij uitstek het gebied van de dierenarts moeten zijn, in een samenwerking met de klauwbekapper. Hij of zij kent als geen ander de oorzaken en gevolgen van stinkpoten, Mortellaro en andere narigheid van de klauw."

Nu het aantal veebedrijven terugloopt, woedt de concurrentiekracht tussen dierenartsen onderling ook sterker. Hoewel het 'landjepik' nog geen schering en inslag is, zijn er wel praktijken die middels een nieuwe dependance of overname hun werkgebied uitbreiden en daardoor meer boerenklanten inlijven. En ook de overheid met haar reductiebeleid van het antibioticumgebruik op veebedrijven is een factor van invloed op het inkomen van de dierenarts. Immers, een gedeelte van het inkomen van de veeartsen is nog afhankelijk van de verkoop van medicijnen en die is dus tanende.

"En daar is ook nog de Wageningse ingenieur met zijn vakkennis over diergezondheid. Ook hij levert een ware concurrentieslag met de praktiserende dierenarts op deelgebieden", aldus Pieterse. Koeienarts Pieterse denkt in kansen en toegevoegde waarde van toekomstige landbouwhuisdierenartsen. Hij ziet diverse mogelijke richtin-

DOCENT MAARTEN PIETERSE

"De dierenarts heeft kennis om 'door de koe heen' te kijken." (Pieterse draagt een mitella vanwege een val van de fiets).

Frank de Vries